Наталія Яремчук
9 березня ·

В період з 1921 по 1931 рік, польська влада робила перепис населення. І під час цього перепису з'явився нікому невідомий термін — тутейші. Таким терміном позначалися мешканці Полісся, які нібито мали нечітко визначену національну свідомість. І коли потрібно було поставити позначку в графі «національність», то «тутейші» були віднесені до графи «інші» та не були зараховані ані до українців, ані до білорусів.

За спогадами найстаріших мешканців Полісся, коли ділили кордон між радянськими Україною й Білоруссю, то єдиною ознакою були ... портрети Шевченка. Як правило, ці портрети стояли в хатах поруч з іконами. І вирішили: села, де є портрети Шевченка, записувати українськими, а села, де ця територія закінчується, – білоруськими. Портрети Шевченка виявилися маркером ідентичності.

В Україні та світі є 1384 пам'ятники Шевченку, з них 1256 — в Україні та 128 — за кордоном у 35 країнах. Це найбільша у світі кількість монументів, встановлених діячеві культури. І це зовсім не означає, що про Шевченка знають у всьому світі. Хочете правду — Тараса Шевченка майже ніхто не знає поза колишнім радянським простором. Те, що Тарасу найбільше пам'ятників у світі, означає, що його культ – це теж маркер української ідентичності. Бо українці, що їхали в еміграцію, сприймали Шевченка, як святиню. І коли вони там оселялися, то будували церкву, школу й пам'ятник Шевченку. Наша громада так маркувала територію.

Знаєте, мені подобається бачити в Тарасі людину. Не міф, а людину. І якщо забрати історію народження в кріпацькій сім'ї, то з 15 років він живе у Вільнюсі, а потім – протягом сімнадцяти років у Петербурзі. Це людина, яка вихована в столичній міській культурі європейського міста. Тарас був членом мистецької еліти Петербурга й душею компанії, але попри це залишився українцем й постійно згадував Київ. І треба визнати, що тоді Шевченко був частиною російського суспільства. Але в нього був вибір – стати загальноімперським автором, як Гоголь, або бути українцем і ніколи не зраджувати своїй ідентичності.

І геніальність Шевченка саме в цьому складному виборі. Він залишився українцем й став українським національним автором, не зважаючи на оточення. Тарас Шевченко помер теж в Петербурзі. І коли його друзі влаштували перепоховання, це була чи не перша акція солідарності українців у Російській імперії.
І це теж маркер ідентичності.

Тобто, як ми всі сьогодні. Люди, зі своїми недоліками й своєю гідністю, з різними світоглядами й різним вихованням, з різними віросповіданнями й різним болем всередині. Ми всі різні до тих пір, поки не зазіхають на нашу ідентичність. Бо ідентичність — це майже синонім самосвідомості, що є базовим для Homo sapiens.

Вийшов довгий текст. Хоча для моєї власної ідентичності в цьому житті досить тільки двох слів: Борітеся — поборете!

Тримаймося🇺🇦

https://t.me/Yarem_chuk